

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoVS/2/2020
Identifikačné číslo spisu: 9514100138
Dátum vydania rozhodnutia: 20. januára 2021
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9514100138.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu, JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M., JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Martiny Zeleňakovej v trestnej veci proti obvinenému T. R. P. B.. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a iné na neverejnom zasadnutí konanom 20. januára 2021 v Bratislave o sťažnosti obvineného P. K. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. septembra 2020, sp. zn. 2 TdoV 2/2019, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť obvineného P. K. zamietá.

O d ô v o d n e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“) uznesením z 23. septembra 2020, sp. zn. 2 TdoV 2/2019, podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 31 Trestného poriadku rozhodol, že člen senátu JUDr. Juraj Kliment nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2 TdoV 2/2019.

V odôvodnení tohto uznesenia dovolací súd po zrekapitulovaní námietky zaujatosti, ktorú voči JUDr. Jurajovi Klimentovi prostredníctvom obhajcu vzniesol obvinený P. K. a citácií ustanovení § 31 ods. 1, 2, 4 a 5 a § 32 ods. 3 a 6 Trestného poriadku poukázal v prvom rade na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej sa za sudcu súdu iného stupňa nepovažuje sudca, ktorý rozhodoval na najvyššom súde o akomkoľvek rozhodnutí vo veci. Dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle § 31 ods. 4 Trestného poriadku je len predchádzajúce rozhodovanie v merite veci, t. j. konanie odvolaní proti rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, resp. oslobodený spod obžaloby. Keďže sudca JUDr. Juraj Kliment rozhodoval (ako predseda senátu) o odňatí a prikázaní v trestnej veci obžalovaného T. R. P. B., nie v merite veci, nie je podľa dovolacieho súdu vylúčený z konania v zmysle § 31 ods. 4 Trestného poriadku.

Rovnako dovolací súd nevzhladol dôvod jeho vylúčenia ani podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku. V tejto súvislosti uviedol, že pomerom k prejednávanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť vo veci procesne činného orgánu trestného konania na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu (alebo iného procesne činného orgánu - vyšetrovateľ, prokurátor) pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej objektívne týkajú. Táto môže spočívať napríklad v tom, že vo veci procesne činný orgán, resp. jeho príbuzní, rodinní príslušníci, osoby jemu blízke a podobne, boli činom poškodení, eventuálne procesne činný orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne. Takýto pomer však obvinený nenamietal a zaujatosť JUDr. Juraja Klimenta vyvodzoval iba z jeho rozhodovacej činnosti, resp. odôvodnení uznesení, v ktorých mal prejavovať antipatie k predsedovi senátu 4T JUDr. Štefanovi Harabinovi. Dovolací súd pritom vyslovil názor, že rozdielne názory sudcov (aj tento istého súdu) nemôžu bez ďalších zistení viesť k záveru o zaujatosti k prejednávanej veci. Dovolací súd pritom nezistil, že by sudca JUDr. Juraj Kliment (alebo iné jemu blízke osoby) bol trestnou vecou dotknutý alebo by vystupoval spôsobom, ktorý by svedčil o narušení jeho spôsobilosti konať vo vzťahu k dovolaniu podanému obvineným P. K. nezaujato. Zároveň zdôraznil, že predmetom konaní, o ktorých sudca JUDr. Juraj Kliment doteraz rozhodoval, bolo ustálenie súdu prvého stupňa, a to s ohľadom na možnú zaujatosť sudcov. To znamená, že neposudzoval otázku ne/viny, resp. ani nemal dôvod si vytvoriť názor o vtedy prebiehajúcim konaní, prípadnej ne/vine obvineného P. K. alebo správnosti rozhodnutí súdov nižšieho stupňa vo veci samej. Na uvedené nemajú podľa dovolacieho súdu dopad ani prípadné názorové rozdiely s JUDr. Štefanom Harabinom (odlišnosť právnych názorov bola nakoniec podkladom pre prijatie stanoviska najvyššieho súdu 15/2017), resp. polemiky o správnosti úvah a rozhodovacej činnosti oponenta, ak navyše úvahy predsedov senátov 4T a 5T vôbec nesmerovali proti procesným stranám. V tejto súvislosti dovolací súd tiež zdôraznil, že ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku ani neupravuje možnosť vylúčenia sudcu z dôvodu jeho negatívneho postoja k inému sudcovi, ktorý nie je procesnou stranou konania.

Proti tomuto uzneseniu, ktoré bolo oznámené obvinenému P. K. 29. septembra 2020 a jeho obhajcovi 30. septembra 2020, podal obvinený prostredníctvom obhajcu 2. októbra 2020 sťažnosť.

V jej odôvodnení odkázal na obsah námietky zaujatosti vznesenej voči JUDr. Jurajovi Klimentovi, bez toho, aby opakoval jej podstatu, a uviedol, že hoci zákon nepredpokladá *expresis verbis* názorové nezhody („prekárание“) sa medzi sudcami v rozhodnutiach ako dôvod na vylúčenie sudcu, pre vonkajšieho pozorovateľa sa JUDr. Kliment v tejto konkrétnej veci nemôže zdať nestranný práve z dôvodov uvedených v námietke. Zdôraznil, že nikto nespochybňuje jeho odbornú zdatnosť a jeho argumentačné schopnosti, ktoré boli podkladom o. i. aj na prijatie judikátu vo veci schválenia dohody o vine a treste k jednému obžalovanému a následnému prejednávaniu trestnej veci k druhému obžalovanému, avšak jeho úplná nestrannosť sa nemusí javiť už len z dôvodu názorových „bojov“ a hodnotiacich úsudkov vyslovených na kvalitu iného sudcu a jeho rozhodovania, ktorý rozhodoval inter alia aj o odvolaniach obžalovaných - teda o merite veci. V tejto súvislosti poukázal na to, že senát 5T, ktorého bol JUDr. Kliment predsedom, sa v rámci uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Ndt 19/2017 z 18. októbra 2017 vyjadril okrem iného aj ku kvalite rozhodovania senátu 4T, ktorému predsedal JUDr. Harabin, a vyjadroval sa síce formálne na jeho adresu, avšak vyjadril sa aj k meritórnym odvolacím a obhajobným námietkam obvinených, ktoré označil implicitne za nesprávne. Konkrétne cituje: „Podľa názoru senátu 5T presne tak to potom vyzerá, keď sa „rozhoduje“ len na podklade odvolacích pomôcok obžalovaných a ich obhajcov, keď sa spôsobom „copy“ preberá ich obhajobná argumentácia, a to bez komplexnej znalosti vyšetrovacieho a súdneho spisu...“ V nadväznosti na to vyslovil sťažovateľ názor, že hoci sa môže racionálnym zdať, že senát 5T - JUDr. Kliment vyššie uvedenou citáciou a odkazom na nesprávnosť argumentov myslel iba rozhodovanie ohľadom prikázania veci inému senátu, resp. delegácie z Krajského súdu v Banskej Bystrici späť na Špecializovaný trestný súd, formulácie v uznesení explicitne označujú za nesprávne odvolacie argumenty (nazývané odvolacie pomôcky). Senát 5T/JUDr. Kliment teda podľa sťažovateľa „išiel do merita veci,“ ak odvolacie argumenty obžalovaných, ktorým sa venoval senát 4T, označil za nesprávne. JUDr. Kliment pritom nikde v texte predmetného odseku neoznačil, že nesprávne sú iba odvolacie argumenty obvinených týkajúce sa dôvodu na vylúčenie senátu Špecializovaného trestného súdu, ale za nesprávne boli implicitne označené odvolacie argumenty un block (správne en bloc,

pozn.). Už toto môže podľa sťažovateľa ovplyvniť javenie sa nestrannosti a javenie sa spravodlivosti pre nestranného pozorovateľa.

V podstate z týchto dôvodov sťažovateľ navrhol, aby sťažnostný súd zrušil napadnuté uznesenie a uložil súdu I. stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ v odôvodnení podanej sťažnosti výslovne odkazuje aj na dôvody námietky zaujatosti voči JUDr. Jurajovi Klimentovi, treba na tomto mieste tiež uviesť, že túto uplatnil v podstate v dvoch rovinách. Jednak preto, že v predmetnej veci rozhodoval ako sudca súdu iného stupňa, konkrétne ako predseda delegačného senátu. Podľa sťažovateľa pritom Trestný poriadok nikde neuvádza, že by malo ísť o rozhodovanie vo veci samej, a preto má za to, že ustanovenie § 31 ods. 4 Trestného poriadku neumožňuje JUDr. Klimentovi, aby bol členom dovolacieho senátu v tejto veci. Okrem toho ale zároveň tvrdí, že medzi JUDr. Klimentom a JUDr. Harabinom sú jasné silné vzájomné antipatie, ktoré sa dostali až do odôvodnení rozhodnutí vydaných v tejto veci, ktoré zároveň konkretizuje.

Podľa § 32 ods. 5 písm. d) Trestného poriadku v spojení s § 192 ods. 1 písm. a), b) Trestného poriadku iný (päťčlenný) senát najvyššieho súdu (ďalej len „sťažnostný súd“) preskúmal na podklade uvedenej sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas, správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako i konanie predchádzajúce tomuto výroku, a po takto vykonanom prieskume dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca, [...] u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 31 ods. 2 Trestného poriadku sudca [...] je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ak bol v prejednávanej veci činný ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených.

Podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, [...] ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

Úvodom považuje sťažnostný súd za potrebné najprv vo všeobecnej rovine uviesť, že z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že zákonného sudcu možno vylúčiť z vykonávania úkonov v trestnom konaní len z taxatívne vymedzených dôvodov, ktoré sú založené na štyroch druhoch vzťahov, ktoré sú spôsobilé vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Konkrétne pre jeho pomer (i) k prejednávanej veci, (ii) k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, (iii) k ich zástupcom alebo (iv) k inému orgánu činnému v tomto konaní. Do prvej skupiny pritom patria aj dôvody uvedené v § 31 ods. 2 a ods. 4 Trestného poriadku, ktoré predstavujú osobitné prípady pomeru k prejednávanej veci, ktorý je daný tým, že sudca v nej bol činný v inom procesnom postavení, resp. na súde iného stupňa. A hoci to z právnej úpravy výslovne nevyplýva, z povahy veci je zrejmé, že tieto vzťahy majú zostupnú tendenciu, pokiaľ ide o ich spôsobilosť vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcu s následkom jeho vylúčenia z konania a rozhodovania veci. Vzťah s najväčším potenciálom vyvolať pochybnosti o nezaujatosti sudcu je pomer k veci a na opačnom konci tohto spektra stojí pomer k inému orgánu činnému v danom konaní. Z tejto hierarchie vzťahov zároveň logicky vyplýva, že kým pomer k veci by mal mať v zásade vždy za následok vylúčenie sudcu, pomer k stranám konania a k ich zástupcom nemusí nevyhnutne viesť k jeho vylúčeniu a pomer k inému orgánu činnému v danom konaní by spravidla mal viesť k vylúčeniu sudcu len výnimočne, a to v závislosti od konkrétnych okolností danej

veci a pri dôslednom zohľadnení povahy a intenzity tohto vzťahu (primerane pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2020, sp. zn. IV. ÚS 310/2020).

V kontexte týchto všeobecných východísk sťažnostný súd k posudzovanej veci v prvom rade uvádza, že podľa § 31 ods. 4 veta druhá Trestného poriadku je sudca dovolacieho súdu vylúčený z rozhodovania vždy, ak sa ako sudca súdu iného stupňa zúčastnil na rozhodovaní v merite veci, t. j. o vine a treste, prípadne aj ochrannom opatrení a náhrade škody. Nad rámec odôvodnenia napadnutého uznesenia však treba dodať, že aj predchádzajúca účasť takéhoto sudcu na rozhodovaní o iných čiastkových (nemeritórnych) otázkach v tej istej veci (napr. o väzbe, vylúčení sudcu, odňatí a prikázaní veci a pod.) môže odôvodniť jeho vylúčenie z rozhodovania o dovolaní, ale iba vtedy, ak takáto čiastková otázka, na rozhodovaní o ktorej sa ako sudca súdu iného stupňa podieľal, napĺňa niektorý z dovolacích dôvodov a v konkrétnej veci má byť predmetom dovolacieho prieskumu. O takúto situáciu však v posudzovanej veci nejde.

Z odôvodnení uznesení najvyššieho súdu z 9. marca 2017, sp. zn. 5 Ndt 3/2017, a z 18. októbra 2017, sp. zn. 5 Ndt 19/2017, na ktoré poukazuje sťažovateľ v námietke zaujatosti a sčasti aj v dôvodoch podanej sťažnosti, totiž vyplýva, že otázka, riešenie ktorej viedlo delegačný senát (na rozdiel od odvolacieho senátu 4T) k tomu, že predmetnú trestnú vec najprv neodňal Špecializovanému trestnému súdu a následne (z rovnakých dôvodov) ju odňal Krajskému súdu v Banskej Bystrici a prikázal (späť) Špecializovanému trestnému súdu, tzv. ratio decidendi, spočívala v oboch prípadoch v tom, či sudcovia súdu prvého stupňa, ktorí sa podieľali na rozsudku (rozsudkoch), ktorými bola schválená dohoda o vine a treste za skutky, ktoré sú aj predmetom následne podanej obžaloby, sú (majú byť) v tomto následnom konaní z tohto dôvodu vylúčení. Z obsahu dovolania podaného sťažovateľom je však zrejmé, že v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku uviedol dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. k) a b) Trestného poriadku, v rámci ktorých vecne namieta jednak neprípustnosť trestného stíhania vedeného voči nemu z dôvodu jeho premĺčania, a to pre nenaplnenie znakov kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 2 písm. f) Trestného zákona (zák. č. 140/1961 Zb.), a jednak zmenu v zložení odvolacieho senátu 4T, ktorú považuje za nezákonnú.

Vychádzajúc z uvedeného sťažnostný súd uzatvára, že JUDr. Juraj Kliment nie je podľa § 31 ods. 4 Trestného poriadku vylúčený z rozhodovania o dovolaní sťažovateľa, keďže sa ako sudca súdu iného stupňa nezúčastnil nielen na rozhodovaní o veci samej ale ani o inej čiastkovej otázke, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu v tejto veci, rozsah ktorého je limitovaný vecne uplatnenými námietkami (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku).

Sťažnostný súd v tejto súvislosti len pre úplnosť dodáva, že aj spoluobvinený J. E. v dovolaní, ktoré podal len z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, rovnako namieta iba nezákonnosť zmeny v zložení odvolacieho senátu 4T.

Nedôvodnou je tiež námietka sťažovateľa, v ktorej, opierajúc sa o ním citovanú časť odôvodnenia uznesenia z 18. októbra 2017, sp. zn. 5 Ndt 19/2017, tvrdí, že delegačný senát, resp. JUDr. Juraj Kliment „išiel do merita veci“ a podľa neho implicitne označil za nesprávne odvolacie argumenty obvinených en bloc. Citovanú časť odôvodnenia uvedeného uznesenia, ktorá je len opakovaním dôvodov predchádzajúceho rozhodnutia z 9. marca 2017, sp. zn. 5 Ndt 3/2017, (pozri s. 47 a 48), totiž nemožno posudzovať izolovane, ale túto je nutné hodnotiť v kontexte s celou predchádzajúcou argumentáciou, ktorá sa týkala výlučne otázky (ne)vylúčenia sudcov Špecializovaného trestného súdu. V tomto smere je potrebné poukázať aj na záver odôvodnenia posledne uvedeného uznesenia, v ktorom delegačný senát označil argumentáciu odvolacieho senátu 4T idúcu nad rámec dôvodov zrušenia prvostupňového rozhodnutia podľa § 316 ods. 3 písm. a), c) Trestného poriadku za akademickú bez toho, aby sa k nej vecne akokoľvek vyjadril (pozri s. 50). Teda ani v sťažovateľom citovanej a ani v iných častiach uvedených uznesení delegačný senát nevyslovil nad rámec čiastkovej procesnej otázky, ktorá bola predmetom jeho rozhodovania, žiadny právny názor, ktorý by jeho predsedu alebo jeho členov následne diskvalifikoval z rozhodovania o dovolaní sťažovateľa, a to pre ich pomer k prejednávanej veci.

Na druhej strane sa ale sťažnostný súd nestotožňuje s názorom dovolacieho súdu, že ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku neupravuje možnosť vylúčenia sudcu z dôvodu jeho negatívneho postoja k inému sudcovi, ktorý nie je procesnou stranou konania. Jedným z dôvodov vylúčenia, ktorý toto ustanovenia predpokladá, je totiž aj pomer „k inému orgánu činnému v tomto konaní.“ Ide o širší pojem, než orgán činný v trestnom konaní podľa § 10 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý zahŕňa aj sudcu. Ako ale už bolo uvedené v úvode, tento vzťah má najmenší potenciál vyvolať pochybnosti o nezáujatosti sudcu a vedie k jeho vylúčeniu výnimočne. Z pohľadu tzv. objektívneho testu nestrannosti iba vtedy, ak so zreteľom na konkrétne okolnosti danej veci je povaha a intenzita tohto vzťahu natoľko významná, že robí obavu strany trestného konania z nedostatku nestrannosti sudcu objektívne oprávnenou. Okrem blízkeho príbuzenského vzťahu medzi sudcom rozhodujúcim o opravnom prostriedku a sudcom, ktorého rozhodnutie má byť preskúmané, bude tento druh vzťahu dôvodom vylúčenia vtedy, ak vykazuje prvky závislosti, jednostrannosti, prospechárstva alebo otvoreného nepriateľstva a pod.

V tomto smere sťažovateľ namieta, že medzi predsedom delegačného senátu JUDr. Jurajom Klimentom a predsedom odvolacieho senátu JUDr. Štefanom Harabinom sú tak silné vzájomná antipatie, ktoré sa dostali až do odôvodnení rozhodnutí vydaných v tejto veci. Sťažnostný súd k tomu uvádza, že z rozhodnutí delegačného senátu je zrejmé, že tento sa voči názoru odvolacieho senátu v otázke vylúčenia sudcov Špecializovaného trestného súdu jednoznačne vymedzil a rozsiahlo s ním argumentačne polemizuje. Žiadna časť dôvodov týchto rozhodnutí však nemá povahu takého otvoreného osobného útoku voči JUDr. Štefanovi Harabinovi, ktorý by bez ďalšieho svedčil o tak výraznom nepriateľstve medzi nimi, ktoré by u JUDr. Juraja Klimenta objektívne vyvolávalo pochybnosti o jeho spôsobilosti nezáujato posúdiť dovolanie sťažovateľa, a to osobitne aj so zreteľom na jeho základné povinnosti sudcu. Preto ani v tejto časti nepovažoval sťažnostný súd sťažnosť za dôvodnú.

Z týchto dôvodov sťažnostný súd sťažnosť obvineného P. K. ako nedôvodnú jednomyselne zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.